

Jeszcze

O

patriotyzmie

Zdaję sobie sprawę z faktu, że dla większości tak Czytelników, jak i Autorów „Życia” czasy okupacji hitlerowskiej są pojęciem tak odległym, jak dla mnie bitwa pod Verdun. Ale nie upoważnia to piszących do robienia wody z mózgu bliźnim.

Pan Witold Sadowy (13.XI br) słusznie wytyka Ludmile Niedbalskiej błąd. Polska aktorka, zresztą zankomita, nie grała w niemieckim filmie o polakożerczej treści. Ale dodaje złośliwie „...to, że p. Niedbalska nie chodziła wówczas (tj. w czasie wojny-TF) do teatru nie jest dowodem jej patriotyzmu. Ja natomiast chodziłem...” i dalej „... najgorsi są pseudopatrioci, co to wszystkich obluźgują błotem, nie zaglądając do własnego wnętrza.”

Otóż to — właśnie. Jestem gotów przyjąć, iż W. Sadowy był teatromanem. Ale patriotą — przynajmniej wówczas — napewno nie. Albowiem całe polskie myśłące, patriotyczne społeczeństwo jednoznacznie bojkotowało w latach 1939-45 zarówno kino jak i teatr (może z wyjątkiem tzw. ogródków kawiarnianych). Bojkot był powszechny — tak ze strony publiczności, jak i aktorów. Ci ostatni wybierali nawet pracę fizyczną — nie mówiąc o przysłowiowych „paraartystycznych” zawodach kelnerów czy kelnerek, nie odpowiadające na zachęty okupacyjnych mocodawców. Ci nieliczni, którzy nie podjęli boj-

kotu stanęli później, po wojnie — przed Komisją Weryfikacyjną ZASP. I odbyli, ze spuszczonej głowami zasłużoną karę. Nie chodzi o to, by dzisiaj, po latach, chwile słabości im wypominać. Pan Sadowy doskonale wie, że wśród ukaranych znajdowała się i Maria Malicka.

Na zakończenie coś z osobistych wspomnień. W tamtych czasach miałem zaledwie kilkanaście lat. Lubiłem — jeszcze sprzed wojny — kino. Ale jedynym filmem, który w ciągu 5 lat zobaczyłem („tylko świnie siedzą w kinie”) była propagandowa kronika o wszach, Żydach i getcie — na którą nas pod przymusem zaprowadzono. W tamtych latach moi szaroszeregowi koledzy oblewali podczas spektakli i seansów filmowych „patriotów” cuchnącymi kwasami. Na ogół z dobrym wychowawczo skutkiem. (...)

**Tadeusz Filipowski, dziennikarz,
Warszawa**